

NOTAT

Styrelsens begrundelse for udpegning af 17 brancher med tegn på væsentlige konkurrenceproblemer på basis af konkret vurdering

I Kapitel 2 i Konkurrenceredegørelse 2007 udpeges 36 danske brancher som brancher med tegn på væsentlige konkurrenceproblemer. 19 af disse brancher udpeges, fordi en række objektive konkurrenceindikatorer peger i retning af, at konkurrencen i branchen er hæmmet i væsentlig grad.

17 af brancherne udpeges selvom de objektive indikatorer ikke i tilstrækkelig grad peger i denne retning.¹ Udpegningen sker i disse tilfælde på baggrund af en konkret vurdering af konkurrenceintensiteten i brancherne. Den konkrete vurdering i disse 17 brancher er beskrevet nærmere i dette baggrundsnotat.

Konkurrenceindikatorerne og tærskelværdierne er kort beskrevet i tabel 1. Der henvises i øvrigt til baggrundsnotatet "Udvælgelsen af brancher med tegn på væsentlige konkurrenceproblemer i KR-2007", som findes på Konkurrencestyrelsens hjemmeside, www.ks.dk, for en uddybende beskrivelse af indikatorerne.

KONKURRENCESTYRELSEN

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

¹ 7 brancher er ikke medtaget på listen over brancher med tegn på væsentlig konkurrenceproblemer, selvom de objektive konkurrenceindikatorer ville have ført til dette. Styrelsen har i disse tilfælde konkret vurderet, at indikatorerne undervurderede den faktiske konkurrenceintensitet i branchen.

Tabel 1. Kvantitative indikatorer i Konkurrencestyrelsens udpegning af brancher med tegn på væsentlige konkurrenceproblemer

Forkortelse	Indikator	Beskrivelse
MM	Mobilitet af markedsandele	Mindre end 10 pct. pr. år
LP	Lønpræmie	Mere end 15 pct. højere end benchmark-branche (møbelbranchen)
RT	Relativ tilgang	Lavere end 3 pct. i fremstilling og 8 pct. i andre brancher
AG	Afkastningsgrad	Mere end 50 pct. højere end gennemsnittet for alle brancher
KC	Koncentration	Fire største virksomheders andel af omsætningen i den danske del af branchen større end 80 pct.
IKC	Importkorrigeret koncentration	Fire største virksomheders andel af omsætningen korrigeret for import til branchen større end 50 pct.
SP	Spredning i produktivitet	Forskellen i produktivitet inden for branchen mindst 25 pct. højere end gennemsnittet for danske brancher
OR	Offentlig regulering	Konkurrencebegrænsende offentlig regulering
PR	Prisniveau	Prisindeks mindst 3 procentpoint højere end EU9-gennemsnittet

Anm.: Indikatorerne beskrives yderligere i baggrundsnotatet ”Udpegning af brancher med tegn på væsentlige konkurrenceproblemer i KR-2007”, som findes på www.ks.dk

Beskrivelserne nedenfor af Konkurrencestyrelsen konkrete vurdering af de 17 brancher er struktureret, så de objektive indikatorer for hver branche præsenteres først i en tabel. Hvis Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi for konkurrenceindikatoren overvurderer graden af konkurrence i branchen, markeres dette med ”*” i tabellen. Hvis værdien af en indikatoren opfylder det pågældende kriterium for indikatoren, markeres indikatorens værdi med **fed**.

Derefter begrundes, hvorfor branchen er udpeget. Så vidt muligt er begrundelsen knyttet til, hvilke indikatorer der overvurderer konkurrenceintensiteten i branchen. Men udpegningen kan også være begrundet i en mere generel vurdering af konkurrenceintensiteten i en branche.

Svine- og kreaturslagterier mv.

For svine- og kreaturslagterier mv. opfylder mobilitet af markedsandele, lønpræmie og priser kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for relativ tilgang og koncentration overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
4,84	15,0	11,3*	7,87	58,51*	41,22*	0,53	Nej	>103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Det vurderes således, at den reelle koncentration i branchen er højere end indikatorerne tilsiger, og det vurderes bl.a. på den baggrund, at indikatorerne overvurderer konkurrencen i branchen. Det skyldes blandt andet, at branchen ikke dækker ét samlet marked, men flere adskilte, hvor de store slagterier har stærkere markedspositioner – fx separate markeder for slagting af svin og slagting af kreaturer – end indikeret af indikatorerne.

Efter fusionen mellem Danish Crown og Steff-Houlberg i 2002 er der 2 store svineslagterier i Danmark, Danish Crown og Tican. Danish Crown står for ca. 90 pct. af alle slagtinger af svin i Danmark, mens Tican står for mellem 5-10 pct. Resten varetages af små slagterier og slagtehusene. Det betyder, at KC for svineslagterier er over 95 pct. På kreatursiden har Danish Crown ca. 60 pct. af slagtingerne i Danmark. Derudover findes 5-10 private slagterier. Importen af levende dyr og af fersk kød er stigende, men fortsat beskedent. Eksporten af levende dyr til slagting i udlandet er beskedent.

Konkurrenceindikatoren for relativ tilgang bygger på 2004-tal fra Danmarks Statistik. Der er siden kommet 2 nye svineslagterier til i hhv. slutningen af 2005 og starten af 2006. Det ene er et resultat af frasalg, som Danish Crown har gennemført som en del af de tilsagn, slagteriet gav Konkurrencestyrelsen i forbindelse med fusionen med Steff-Houlberg. Det andet nye slagteri satser på nicheproduktion og eksporterer halvdelen af produktionen. Tilgangen er derfor ikke udelukkende udtryk for konkurrencepres, og vurderes samlet set at have begrænset effekt på markedet. Det bemærkes også, at der fortsat er få slagterier i Danmark: 12 svineslagterier med over 10.000 svin pr. år samt et antal små svineslagterier og 7 kreaturslagterier.

Mejerier og mælkekondenseringsfabrikker

For mejerier og mælkekondenseringsfabrikker opfylder mobilitet af markedsandele, lønpræmie og indenlandsk koncentration kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for relativ tilgang, importkorrigeret koncentration og priser overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
2,14	17,2	4,0*	1,88	89,73	35,33*	0,38	Nej	<103*

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at koncentrationen i branchen, hvor Arla Foods er klart den største aktør i alle led af værdikæden, udgør en konkurrencebe-grænsende faktor. Koncentrationen underbygges af Arla Foods vertikale bindinger kombineret med produkternes karakter, herunder friskhedskrav og de relativt høje omkostninger ved transport af mælk. Arla Foods har reelt kontrol over godt 90 pct. af landmændenes mælkeproduktion i Danmark. Det skyldes, at mælkeproducenterne som andelshavere i Arla Foods er forpligtet til at levere al deres mælk til selska-bet.²

Det vurderes, at den importkorrigerede koncentration overvurderer graden af konkurrence i branchen. Det skyldes, at hovedparten af importen ifølge Mejeriforenin-gens tal består af engrosmælk. Mælken reeksporteres eller udgør Arlas import af mælk fra egne mejerier i Sverige. Dette ses også af, at importen er steget betragte-ligt efter fusionen mellem MD Foods og Arla e.k. Kun 5-6 pct. af den konsum-mælk, der sælges i Danmark, er importeret. Og det ser ud til, at importen af konsummælk falder i år (2007), hvor Dansk Supermarked har erstattet deres tyske mælk med Arla-mælk.

Tilgangen består i disse år af små gårdmejerier og andre små mejerier, der laver høj-kvalitetsprodukter, og disse mejerier udøver ikke et væsentligt konkurrencepres på Arla på det store marked for konsummælk. Det ses bl.a. også ved, at tilgangen i branchen ikke har nogen betydende effekt på koncentrationen. Tilgangsindikatoren vurderes på den baggrund at overvurdere graden af konkurrence i branchen.

Endelig vurderes, at indikatoren for pris ikke giver et retvisende billede af graden af konkurrence i branchen. Det skyldes, at der er betydelige usikkerheder ved at sammenligne forbrugerpriser på fx yoghurt, ost og smør mellem lande. Det skyldes bl.a. forskelle i forbrugerpræferencer mellem landene. Dette understøttes også af, at Konkurrencestyrelsens løbende prisanalyser viser et højere dansk prisniveau i branchen.

For eksempel er varegruppen mælk, ost og æg ifølge Eurostats tal (som ligger bag prisindikatoren) ca. 10 pct. billigere i Danmark end EU9-gennemsnittet, jf. Kon-kurrenceredegørelse 2007, kapitel 2. Det kan imidlertid skyldes, at indekset indeholder bl.a. yoghurt, som i udlandet i højere grad end i Danmark bruges som et dyrt dessertprodukt..

Derudover er der også en betydelig usikkerhed forbundet med prissammenligning på ost, bl.a. fordi der er meget forskellige forbrugerpræferencer i de forskellige lan-de.

² Andelshaverne har dog mulighed for efter nærmere aftale med Arla Foods at levere op til 20 pct. til anden side. Denne mulighed er dog kun blevet udnyttet i meget beskeden ud-strækning.

Sukkerfabrikker og –raffinaderier

For sukkerfabrikker og –raffinaderier opfylder mobilitet af markedsandele, relativ tilgang, koncentration og offentlig regulering kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for pris overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
0,02	9,8	0,0	0,74	100,00	75,87	0,00	Ja	<103*

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceregørelse 2007.

De konkurrencemæssige problemer i sukkerbranchen stammer først og fremmest fra koncentrationen i branchen. Medvirkende til den høje koncentration er, at sukkerproduktionen i EU er reguleret af den såkaldte fælles markedsordning for sukker.

Markedsordningen består i en styring af pris og produktion via en regulering af priserne for roer og sukker, interventionsopkøb, produktionskvoter, eksportstøtte og importrestriktioner i form af told på importeret sukker m.v. Ordningen regulerer således, hvor meget sukker der kan produceres i hvert enkelt EU-land og i EU som helhed. Derfor kan prisforskellen ikke tages som udtryk for det konkurrencepresset i Danmark i forhold til EU9-landene.

I Danmark er Danisco tildelt hele produktionskvoten af sukker på basis af sukkerroer m.v. og er hermed Danmarks eneste sukkerproducent. Tilsvarende forhold gælder for de øvrige EU-lande, og det europæiske sukkermarked er derfor langt hen ad vejen inddelt i en række koncentrerede nationale markeder.

Der er desuden en lav import og en lav tilgang af virksomheder. Medvirkende til dette er, at sukker er tungt og herved dyrt at transportere. En lang række EU-lande må derfor anses som rene nationale sukkermarkeder, ofte med kun én dominerende virksomhed. Endelig er iværksættelsen af sukkerproduktion forbundet med betydelige etableringsomkostninger.

EU har vedtaget en ny markedsordning for sukker gældende for perioden 2006-2014, der på sigt medfører færre begrænsninger af konkurrencen, herunder mindre kvoteproduktion. Disse ændringer vil først få effekt på lidt længere sigt og påvirker derfor ikke styrelsens vurdering af den aktuelle konkurrencesituation. Styrelsen vil følge disse ændringer og virkningen heraf på det danske marked.

Cementfabrikker

For cementfabrikker opfylder mobilitet af markedsandele, afkastningsgrad og koncentrationsindikatoren kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatoren for den relative tilgang overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
0,38	10,9	33,3*	10,61	100,00	73,43	0,00	Nej	n.a.

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Der findes kun én væsentlig cementproducent i Danmark (Aalborg Portland) og kun begrænset import. I en række anvendelser findes ingen nære substitutter til cement. Branchen er herudover præget af lav mobilitet og høj afkastningsgrad.

Tilgangsraten til branchen er af Danmarks Statistik beregnet til 33,3 pct. i 2004. Tilgangen til branchen i dette år bestod i, at Aalborg Portland etablerede sig i Korsør. Denne etablering udgør ikke et konkurrencepres, og tilgangsraten overvurderer derfor graden af konkurrence i branchen.

Statistikken, der danner grundlag for beregningen af konkurrenceindikatorerne, indeholder ikke prisoplysninger for denne branche. Styrelsen har prisoplysninger af lidt ældre dato, der indikerer at prisniveauet er højt i forhold til flere andre lande.

Fremstilling af elektriske fordelings- og kontroltavler samt relæer

For fremstilling af elektriske fordelings- og kontroltavler samt relæer opfylder relativ tilgang og offentlig regulering kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for koncentration overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
24,01	10,5	3,8	10,38	62,80*	33,41*	0,34	Ja	n.a.

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Branchen er udpeget som en branche med konkurrenceproblemer, fordi branchen blandt flere adskilte produktmarkeder også omfatter stikkontakter, hvor Schneider-koncernen (Lauritz Knudsen) har en stærkt dominerende stilling, og hvor priserne i Danmark er meget høje i forhold til Sverige og Tyskland. Dermed overvurderer indikatorerne for koncentration graden af konkurrence i væsentlige dele af branchen.

Branchens konkurrenceproblemer skyldes særligt den danske standard for stikkontakter. Pr. 1. juli 2008 åbnes der op for stikkontakter produceret efter fransk/belgisk standard, hvilket kan forbedre konkurrenceforholdene. Styrelsen følger udviklingen i branchen.

Produktion af elektricitet

For produktion af elektricitet opfylder lønpræmie, relativ tilgang, importkorrigeret koncentration og spredning af produktivitet kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for indenlandsk koncentration og pris overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
23,41	16,8	4,1	6,39	57,76*	55,51	0,95	Nej	<103*

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Det vurderes, at indikatoren for koncentration overvurderer graden af konkurrence i branchen, fordi der i indikatoren indgår produktion fra vindkraft og decentral kraftvarme. For begge produktionsformer gælder, at produktionen hovedsageligt ikke er styret af konkurrenceforholdene på markedet for elektricitet. Produktionen fra vindmøllerne afhænger således i højere grad af vindforholdene, mens produktion fra kraftvarmeverkerne i højere grad afhænger af, om der er behov for produktion af varme, da elektriciteten fra kraftvarmeproduktionen er et "biprodukt" til varmeproduktionen. Koncentrationen er betydeligt højere på den del af produktionen, der reelt opererer på konkurrencemæssige vilkår.

Prisindikatoren falder under grænseværdien. Det er imidlertid styrelsens vurdering, at sammenligningsgrundlaget – prisniveauet i EU9 – ikke er udtryk for et konkurrencepræget prisniveau. Dermed overvurderer prisindikatoren graden af konkurrence på det danske elmarked.

Distribution af og handel med gas gennem rørledninger

For distribution af og handel med gas gennem rørledninger opfylder lønpræmie, importkorrigeret koncentration, spredning af produktivitet og offentlig regulering kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for mobilitet af markedsandele, indenlandsk koncentration og pris overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
42,83*	26,6	31,3	2,06	76,36*	75,77	0,81	Ja	<103*

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Det vurderes, at indikatoren for mobilitet overvurderer konkurrencen i branchen. Det skyldes, at der inden for distribution af gas ikke er reel mobilitet af markedsandele, da der er tale om monopol for distributionsselskabernes vedkommende. Derudover er mobiliteten på detailhandel med gas tilsvarende meget lav. For hus-

holdningerne er mobiliteten under 0,1 pct., og mobiliteten for virksomheder er ikke væsentligt højere³.

Udbredelsen af lokale monopoler bevirker ligeledes, at koncentrationen på i hvert fald distribution overvurderer konkurrencen.

Varmeforsyning

For varmforsyning opfylder relativ tilgang, offentlig regulering og priser kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for mobilitet af markedsandele og koncentration overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
21,41*	10,5	1,6	0,39	35,13*	35,13*	0,62	Ja	>103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Branchen er præget af lokale monopoler på geografisk afgrænsede markeder. Det betyder, at både koncentrationsindikatorerne og mobiliteten overvurderer den reelle konkurrence i branchen. Koncentrationen vurderes således at være tæt på 100 pct. og mobilitet af markedsandele fraværende på de relevante markeder. Der er endnu ikke konkurrenceudsættelse af varmforsyningen.

Globaliseringsrådet har lagt op til mere effektivitet i fjernvarmesektoren ved at kommuner med billig fjernvarme opfordres til at ophæve en evt. tilslutningspligt. Tilsvarende skal tilslutningspligten ophæves for nye lavenergihuse.

Vandforsyning

For vandforsyning opfylder den relative tilgang, spredning i produktivitet, offentlig regulering og priser kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for mobilitet af markedsandele og koncentration overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
21,52*	5,9	2,4	n.a.	26,56*	26,56*	0,92	Ja	>103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Branchen er – som branchen for varmforsyning – præget af lokale monopoler på geografisk afgrænsede markeder. Derfor vurderes det, at både koncentrationsindi-

³ Kilde: Konkurrencerådets afgørelse fra 21. december 2005 om DONGs aftale med HNG/MN.

katorerne og mobiliteten overvurderer den reelle konkurrence på de relevante markeder.

Koncentrationen vurderes således at være tæt på 100 pct., og mobilitet af markedsandele er fraværende på de relevante markeder. Der er heller ikke konkurrenceudsættelse af vandforsyningen. Branchen er i øvrigt analyseret i kapitel 4 i Konkurrenceredegørelse 2003.

Den 1. februar 2007 indgik miljøministeren et bredt politisk forlig om vandsektoren. Forliget indebærer blandt andet oprettelsen af et vandsekretariat i Konkurrencestyrelsen, der bl.a. skal tilskynde til øget effektivitet i vandsektoren gennem benchmarking af de enkelte vandværker..

Apoteker

For apoteker opfylder mobilitet af markedsandele, den relative tilgang, afkastningsgrad og offentlig regulering kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for koncentration overvurderer konkurrencen i branchen. Endvidere tager indikatoren for offentlig regulering ikke fuldt højde for, at reguleringen af denne branche reducerer konkurrencen væsentligt.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
6,04	-4,2	0,4	33,35	5,02	5,02	0,00	Ja*	<103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Branchen er udpeget, fordi det vurderes, at den offentlige regulering af apoteker indeholder store konkurrencebegrænsninger, der ikke afspejles fuldt ud i konkurrenceindikatorerne.

De konkurrencebegrænsende regler inden for apoteker består bl.a. af regler for antallet af apoteker, ejerskab, sortiment og åbningstider. Desuden er der et fastpris- og avancereguleringsystem, der udelukker priskonkurrence.

Samlet set er der tale om begrænsninger, der i realiteten kraftig begrænser mulighederne for og incitamenterne til at konkurrere på pris, kvalitet, udbud eller andet. Endvidere foregår konkurrence i praksis på mindre lokale markeder, hvor koncentrationen er væsentligt højere.

For uddybning, se Konkurrenceredegørelse 2005, kapitel 6.

Det er samlet vurderingen, at apoteker er en branche med tegn på væsentlige konkurrenceproblemer.

Taxikørsel

For taxikørsel opfylder den relative tilgang og offentlig regulering kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for pris overvurderer konkurrencen i branchen. Endvidere tager indikatoren for offentlig regulering ikke fuldt højde for, at reguleringen af denne branche reducerer konkurrencen væsentligt.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
18,67	-7,3	4,4	4,94	n.a.	n.a.	0,24	Ja*	<103*

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Når branchen er udpeget, skyldes det, at den offentlige regulering indeholder store konkurrencebegrænsninger.

Ifølge lovgivningen er det den lokale kommunalbestyrelse, der bestemmer, hvor mange taxibevillinger, der udstedes i den pågældende kommune. Antallet af operatører er således antalsmæssigt begrænset. Da reguleringen sætter begrænsninger for antallet af markedsaktører, er det ikke muligt at få bevilling på lige, åbne og ikke-diskriminerende vilkår. Reglerne medfører også, at der er et meget ensartet udbud på taximarkedet, både hvad angår pris på taxikørsel og taxiernes indretning.

Der er efter lovgivningen fastsat en maksimaltakst for taxikørsel, og taxameter er lovpligtigt. Der er ingen minimumspris, og kunden er således efter lovgivningen velkommen til at forhandle prisen med chaufføren. Det er desuden ulovligt for taxiselskaber at pålægge vognmænd at køre til taxameterprisen. Men i praksis betragtes taxameterprisen som en fast pris. Der er derfor reelt ingen priskonkurrence.

Den relativt lave pris sammenlignet med andre EU9-lande er formentlig ikke et resultat af stærk konkurrence, men snarere et resultat af de reguleringsmæssigt fastsatte maksimalpriser, der således ikke kan tages som et udtryk for konkurrenceintensiteten i branchen.

Lufthavne

For lufthavne opfylder mobilitet af markedsandele og koncentrationsindikatorerne kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for tilgang overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
2,93	14,7	9,1*	8,47	91,59	91,57	0,25	Nej	n.a.

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Branchen er primært udpeget, fordi lufthavnene i Danmark er lokale monopoler. Især er konkurrencen mellem lufthavnene på indenrigsruterne meget begrænset. Lufthavne med udenrigstrafik, som ligger langt fra hinanden, møder ligeledes ingen nævneværdig konkurrence på udenrigsruterne, idet ruten Esbjerg-London ikke er en væsentlig konkurrent til eksempelvis ruten Ålborg-London pga. den betydelige afstand mellem de to lufthavne.

Derudover er der ingen tilgang til branchen. Den relative tilgang på 9,1 afspejler tilgangen i støtteerhverv, eksempelvis ground handling selskaber, hvilket medfører, at den relative tilgang inden for branchen overvurderer konkurrenceintensiteten mellem lufthavne.

Banker, sparekasser og andelskasser⁴

For banker, sparekasser og andelskasser opfylder lønpræmie, den relative tilgang, importkorrigeret koncentration, offentlig regulering og priser kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatoren for indenlandsk koncentration overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
40,51	28,8	0	0,88	75,2*	67,0	0,57	Ja	>103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007. Koncentrationen er beregnet som summen af branchens fire største virksomheders balancer i Danmark divideret med summen af alle branchens virksomheder. I forbindelse med den importkorrigerede koncentration er summen af udenlandske virksomheders balancer i Danmark lagt til nævneren. Tal for balancer er hentet fra Finanstilsynet.

Branchen er udpeget, fordi konkurrencen i den del af branchen, som retter sig mod privatkunder, efter Konkurrencestyrelsens vurdering er utilstrækkelig. Der er mange små banker i Danmark. De små banker lægger efter Konkurrencestyrelsens vurdering ikke et væsentligt konkurrencepres på de få store banker, der i høj grad er prisledende. Derfor overvurderer indikatoren for koncentration i branchen graden af konkurrence.

Privatkundemarkedet er også præget af, at relativt få kunder skifter bank. Og de danske nettopriser – målt ved gebyrer m.v. – er væsentligt over EU9-gennemsnittet, om end det anvendte prisbegreb er ikke fuldt dækkende for priserne på finansielle ydelser. Blandt andet omfatter det ikke rentemarginalen.

Sammenlignes der med andre EU-lande, er der dog visse tegn på, at konkurrencen er mere intensiv i Danmark. Egenkapitalforrentningen i branchen var således lavere end den tilsvarende branches egenkapitalforrentning i visse andre EU-lande i 2005.

⁴ Se boks 2.3 i Konkurrenceredegørelse 2007, kapitel 2, for en beskrivelse af branchen.

I det seneste års tid har der været tegn på en mere intensiv konkurrence mellem bankerne på privat-kundemarkedet. Konkurrencestyrelsen følger udviklingen i branchen.

For uddybning, se Konkurrenceredegørelse 2006, kapitel 3.

Livsforsikring

For livsforsikring opfylder lønpræmie, spredning af produktivitet, offentlig regulering og priser kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatoren for relativ tilgang overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
11,89	37,3	10,8*	-7,25	48,95	n.a.	0,80	Ja	>103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Livsforsikring er i modsætning til de to andre overordnede forsikringsbrancher ikke udpeget som en branche med konkurrenceproblemer på baggrund af konkurrenceindikatorerne. Livsforsikring ligner imidlertid de to andre forsikringsbrancher meget – lønpræmien er høj, spredningen i produktiviteten er høj, der er konkurrencebegrænsende offentlig regulering, og priserne er høje.

Livsforsikring afviger kun ved, at værdien for relativ tilgang er 10,8 pct. mod henholdsvis 0,0 pct. og 2,2 pct. for pensionsforsikring og anden forsikringsvirksomhed. Det vurderes, at den reelle tilgang i livsforsikringsbranchen er væsentligt mindre. Indikatoren for tilgang inkluderer selskabsomdannelser og ændringer i ejerforhold, som ikke direkte er relateret til konkurrenceforholdene, og det vurderes, at det kan forklare størstedelen af den målte tilgang.

Sundhedsvæsen i øvrigt

For sundhedsvæsen i øvrigt opfylder spredning i produktivitet og offentlig regulering kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for mobilitet af markedsandele og relativ tilgang overvurderer konkurrencen i branchen. Endvidere tager indikatoren for offentlig regulering ikke fuldt højde for, at reguleringen af denne branche reducerer konkurrencen væsentligt.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
24,96*	1,2	15,8*	9,58	n.a.	n.a.	0,69	Ja*	n.a.

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Branchen består bl.a. af al virksomhed inden for sundhedsvæsen, som ikke udøves på hospitaler eller af læger, men af personale, som har autorisation til at behandle

patienter, herunder fx kommunal hjemmesygepleje, fysioterapeutiske klinikker, kiropraktorer og fodplejere.

Branchen er udpeget, fordi det vurderes, at den offentlige regulering indeholder store konkurrencebegrænsninger, der ikke afspejles fuldt ud i konkurrenceindikatorerne.

Den offentlige regulering indeholder bl.a. et ydernummersystem, der begrænser antallet af praksis i lokalområdet, hvor patienterne kan blive behandlet med tilskud fra den offentlige sygesikring. Antalsreguleringen medfører ulighed i erhvervsvilkårene, eftersom ikke alle har mulighed for at oprette praksis, og begrænser tilgangen til branchen. Det reducerer det konkurrencepres, som den enkelte praksis bliver udsat for.

Antalsbegrænsningen vurderes derfor at betyde, at indikatoren for tilgang overvurderer graden af konkurrence i branchen. Derudover vurderes antalsbegrænsningen at medføre en høj koncentration i branchen. Indikatoren for mobiliteten overvurderer konkurrencen, da mobiliteten ikke er drevet af konkurrencen, men er resultatet af regulering, og ikke udøver et konkurrencepres på de øvrige praksis.

Desuden indebærer den offentlige regulering en begrænsning af priskonkurrencen, idet der fastsættes ufravigelige honorarer for de behandlinger, der er dækket af den offentlige sygesikring – både den del af honoraret, som det offentlige betaler, og den del af honoraret, som patienten skal betale. Det kan dog have en prisdæmpende effekt.

For uddybning, se Konkurrenceredegørelse 2006, kapitel 5.

Indsamling og behandling af andet affald

For indsamling og behandling af andet affald opfylder mobilitet af markedsandele, den relative tilgang, offentlig regulering og priser kriteriet for udpegning, mens det er Konkurrencestyrelsens vurdering, at indikatorerne for koncentration overvurderer konkurrencen i branchen.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
7,78	-1,1	4,4	2,67	45,18*	45,18*	0,28	Ja	>103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Indsamling af dagrenovation, det vil sige husholdningsaffald samt i begrænset omfang erhvervsaffald, varetages gennem kommunale indsamlingsordninger. I de fleste tilfælde udbydes opgaven, men fx i København og på Frederiksberg er et kommunalt selskab tildelt eneret, jf. dog R98-sagen fra oktober 2006, hvor Konkurrencerådet godkendte en gradvis afskaffelse af denne eneret over de kommende år.

Behandling af affald omfatter genanvendelse, forbrænding og deponering. Markedet er præget af lokale monopoler. Det betyder, at indikatorerne for koncentration – der måler koncentrationen i hele Danmark – formentlig overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Lotteri og anden spillevirksomhed

For lotteri og anden spillevirksomhed opfylder afkastningsgrad, spredning i produktivitet og offentlig regulering kriteriet for udpegning.

MM	LP	RT	AG	KC	IKC	SP	OR	PR
44,09*	6,0	29,1	94,86	n.a.	n.a.	1,14	Ja	<103

* Konkurrencestyrelsen vurderer, at den beregnede værdi overvurderer graden af konkurrence i branchen.

Anm.: Indikatorer, som falder over eller under de fastsatte grænseværdier for udpegning, er markeret med fed, jf. bilagstabel 2.1 i Konkurrenceredegørelse 2007.

Danske Spil har monopol på udbud af spil og lotterier i Danmark. Der er ikke beregnet konkurrenceindikatorer for koncentrationen. Men for den del af branchen, der består af udbud af spil, lotterier og væddemål, er koncentrationen 100 pct., og der er ingen mobiliteten af markedsandele.

Der er dog kommet konkurrence i branchen i form af spil via internettet, men konkurrencen foregår ikke på lige vilkår. Fx må de udenlandske spiludbydere ikke annoncere i danske medier. EU-Kommissionen har igennem længere tid overvejet sagsanlæg imod bl.a. den danske stat (der er spilmonopoler i flere EU-lande).